

Majidova Feruza Maxmudovna
Osiyo xalqaro universiteti
Pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi

YUQORI SINFLARDA KONFLIKTLARNI BOSHQARISHNING GENDER XUSUSIYATLARI

Annotatsiya: Ushbu maqolada yuqori sinflarda konfliktlarni boshqarishning gender xususiyatlari tahlil qilinadi. Erkaklar va ayollar o'rtasidagi konfliktlarni boshqarish yondoshuvlari, ularning qaror qabul qilish jarayonlari, stressni boshqarish va jamoaviy ishlashdagi farqlar ko'rib chiqiladi. Maqola, shuningdek, ijtimoiy stereotiplar va gender rolining ta'sirini, shuningdek, yuqori sinflarda boshqaruv madaniyatidagi farqlarni o'rganadi. Erkaklar ko'pincha bevosita va raqobatbardosh yondoshuvlarni tanlasalar, ayollar ko'proq hamkorlikka asoslangan, g'alaba-g'alaba prinsiplarini qo'llashadi. Maqola gender farqlari va ularning tashkilotdagi konfliktlarni boshqarishga ta'sirini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi va muammolarni hal qilishda turli yondoshuvlarning samaradorligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: yuqori sinflar, konfliktlarni boshqarish, gender xususiyatlari erkaklar va ayollar, raqobat va hamkorlik, qaror qabul qilish, stressni boshqarish, ijtimoiy stereotiplar, madaniyat va boshqaruv, jamoa ishlari.

Аннотация: В этой статье анализируются гендерные особенности управления конфликтами в высших классах. Будут рассмотрены различия в подходах к управлению конфликтами между мужчинами и женщинами, их процессах принятия решений, управлении стрессом и командной работе. В статье также исследуются влияние социальных стереотипов и гендерных ролей, а также различия в культуре управления в высших классах. В то время как мужчины часто выбирают прямые и конкурентные подходы, женщины, как правило, придерживаются более основанных на сотрудничестве принципов беспроблемного варианта. Статья поможет вам глубже понять гендерные различия и их влияние на управление конфликтами в организации, а также продемонстрирует эффективность различных подходов к решению проблем.

Ключевые слова: высшие классы, управление конфликтами, гендерные характеристики мужчин и женщин, конкуренция и сотрудничество, принятие решений, управление стрессом, социальные стереотипы, культура.

Annotation: This article analyzes the gender characteristics of conflict management in the upper classes. Conflict management approaches between men and women, their decision-making processes, differences in stress management and teamwork are considered. The article also explores the impact of social stereotypes and gender role, as well as differences in management culture in the upper classes. While men often choose indirect and competitive approaches, women apply more collaborative, win-win principles. The article will help to further understand gender differences and their impact on managing conflicts in an organization and show the effectiveness of various approaches to solving problems.

Keywords: upper classes, conflict management, gender characteristics men and women, competition and cooperation, decision making, stress management, social stereotypes, culture.

Konfliktlar insonlar o'rtasida har doim yuzaga keladigan ijtimoiy hodisadir, ayniqsa ish joylari va tashkilotlarda, jumladan, yuqori sinflar va rahbariyat darajasida. Yuqori sinflarda konfliktlarni boshqarishning gender xususiyatlari, ya'ni erkaklar va ayollar konfliktlarni boshqarish va hal qilishda qanday farq qiladi, bu mavzu bugungi kunda muhim ijtimoiy va psixologik tadqiqot obyekti hisoblanadi. Gender, ya'ni jinsiy farqlar, odamlarning muammolarni qanday hal qilishini, ularni qanday idrok etishini va qanday qarorlar qabul qilishini shakllantiruvchi muhim omil hisoblanadi. Konfliktlarni boshqarishda erkaklar va ayollar o'rtasidagi farqlar ko'plab tadqiqotlar orqali ilmiy jihatdan aniqlangan. Genderning konfliktlarni boshqarishga qanday ta'sir qilishini tushunish uchun, avvalo, erkaklar va ayollar o'rtasidagi tipik farqlarni tahlil qilish zarur. Bu farqlar, asosan, ijtimoiy va madaniy me'yorlar, tarbiya va biologik omillar bilan bog'liqdir. Yuqori sinflarda, ayniqsa, boshqaruv pozitsiyalaridagi erkaklar va ayollar bu farqlarni qanday yondoshuvlar bilan boshqarishlarini o'rganish muhimdir.

Erkaklar va ayollarning konfliktlarni boshqarish yondoshuvlari: Erkaklar, odatda, konfliktlarni hal qilishda to'g'ridan-to'g'ri va bevosita yondoshuvni afzal ko'rishadi. Ular ko'proq natijaga erishishga intilishadi va konfliktlarni hal qilishda kuchli, agressiv yoki raqobatbardosh yondoshuvni tanlashlari mumkin. Erkaklar ko'pincha "g'alaba"ga asoslangan strategiyalarga tayanadilar, ya'ni o'z manfaatlarini himoya qilish yoki ustunlikni qo'lga kiritishga yo'naltirilgan qarorlar qabul qiladilar. Bu yondoshuv, ayniqsa, yuqori sinflarda, rahbarlik pozitsiyalaridagi erkaklar uchun xarakterlidir. Ular ko'pincha tashkilot ichidagi huquqiy yoki iqtisodiy ustunliklarni saqlab qolishga harakat qiladilar. Erkaklar konfliktlarni hal qilishda tez-tez o'z nuqtai nazarlarini taqdim etish va qaror qabul qilish jarayonida kuchli bo'lishni afzal ko'radilar. Ayollar, o'z navbatida, konfliktlarni hal qilishda ko'proq hamkorlik va muloqotga yo'naltirilgan yondoshuvlarni tanlaydilar. Ular ko'proq hissiy jihatlarga e'tibor berishadi va jamoa muvozanatini saqlashga harakat qiladilar. Ayollar ko'proq "win-win" (g'alaba-g'alaba) yondoshuvini tanlaydilar, ya'ni ikki tomonlama manfaatlar va munosabatlarni hisobga olishga harakat qiladilar. Bundan tashqari, ayollar ko'proq empatiya, hamdardlik va inoyatni namoyon etishga moyil. Konfliktni hal qilishda, ular nafaqat natija, balki odamlar o'rtasidagi munosabatlarning mustahkamlanishiga ham katta ahamiyat beradilar. Bu yondoshuv, ayniqsa, yuqori sinflarda jamoaviy ishlar va tashkilot ichidagi hamkorlikni mustahkamlash uchun foydalidir.

Konfliktlarni boshqarishda genderga quyidagi omillar ta'sir ko'rsatishi mumkin.

1. Ijtimoiy stereotiplar erkaklar va ayollardan turli xil davranishlarni kutadi. Erkaklar kuchli, rahbarlik qobiliyatiga ega, muammolarni hal etishda qat'iy bo'lishi kerak, degan kutish mavjud. Ayollardan esa, ko'pincha, mehribonlik, bag'rikenglik va jamoaviy ishni yaxshi tashkil qilish kabi xususiyatlar talab qilinadi. Bu stereotiplar yuqori sinflarda rahbarlik pozitsiyalariga ega bo'lgan erkaklar va ayollarning konfliktlarni boshqarish usullariga bevosita ta'sir qiladi. Erkaklar ko'pincha o'z pozitsiyalarini saqlash yoki kengaytirish uchun raqobatni afzal ko'rsa, ayollar ko'proq maslahatlashuv va hamkorlikka tayanadilar. Bu farqlar ijtimoiy kutishlarga, shuningdek, muhitda mavjud bo'lgan boshqaruv madaniyatiga bog'liqdir.

2. Stressni boshqarish- erkaklar va ayollar stressni boshqarish usullarida ham farq qiladi. Erkaklar ko'pincha stressni o'z kuchlari bilan bartaraf etishga intilishadi, bu esa ularni konfliktni bevosita hal qilishga undaydi. Ayollar esa, stress holatida ko'proq yordam so'rashga va boshqa odamlarning nuqtai nazarini tinglashga moyildirlar. Bu ayollarning konfliktlarni boshqarishda hamkorlikka yo'naltirilgan yondoshuvlarini mustahkamlaydi.

3. Rivojlanish bosqichlari- yuqori sinflarda erkaklar va ayollarning rivojlanish bosqichlari ham turlicha bo'lishi mumkin. Erkaklar ko'pincha qarorlar qabul qilishda tezkorlikka, qat'iyatlilikka va ishonchlilikka tayanadilar, bu esa ularning rahbarlik rolida muvaffaqiyatli bo'lishiga yordam

beradi. Ayollar esa, ko'proq jamoaviy fikr almashish, muammoni tushunish va har bir tomonning manfaatlarini hisobga olishga e'tibor beradilar. Bu yondoshuvlar tashkilotdagi madaniyatga ham ta'sir qiladi.

Xulosa: yuqori sinflarda konfliktlarni boshqarishning Gender xususiyatlari – bu ijtimoiy va madaniy omillar, shuningdek, erkaklar va ayollar o'rtasidagi turli yondoshuvlar, qarorlar va boshqaruv usullarining birikmasidir. Erkaklar va ayollar konfliktlarni boshqarishda turli strategiyalarni tanlashadi. Erkaklar ko'proq bevosita va raqobatga asoslangan yondoshuvlarni afzal ko'rishsa, ayollar ko'proq hamkorlikka, jamoaviy fikr almashishga va hissiy farovonlikka e'tibor beradilar. Shuning uchun, yuqori sinflarda gender xususiyatlarini hisobga olgan holda konfliktlarni boshqarish nafaqat muvaffaqiyatli, balki barqaror hamkorlikni rivojlantirishga ham olib keladi. Tashkilotlarda gender tengligi, hamkorlik va muloqotning muhimligini tan olish, konfliktlarni samarali boshqarishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Maxmudovna, M. F. (2024). TARBIYA JARAYONINING MOHIYATI VA ASOSIY YO'NALISHLARI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 141-147.
2. Maxmudovna, M. F. (2024). INCLUSIVE TA'LIM TIZIMI: IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN YANGI IMKONIYATLAR. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 162-168.
3. Maxmudovna, M. F. (2024). O 'QUVCHILARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI VA TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 128-134.
4. Maxmudovna, M. F. (2024). XXI ASRDA TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING O 'RNI VA AHAMIYATI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 176-182.
5. Maxmudovna, M. F. (2024). MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING RIVOJLANISHIDA DIDAKTIK O 'YINLARNING AHAMIYATI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 120-127.
6. Maxmudovna, M. F. (2024). OILAVIY TARBIYA VA MAKTAB TA'LIMI INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 169-175.
7. Maxmudovna, M. F. (2024). O 'QITUVCHI VA O 'QUVCHI O 'RTASIDAGI MUNOSABATLAR: MOTIVATSIYA VA NATIJALAR. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 183-189.
8. Maxmudovna, M. F. (2024). RIVOJLANGAN TA'LIM TIZIMLARINING O 'QUVCHILAR SHAXSIGA TA'SIRI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 135-140.
9. Maxmudovna, M. F. (2024). INNOVATION PEDAGOGIKA VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 155-161.
10. Maxmudovna, M. F. (2024). TA'LIM JARAYONIDA INTERFAOL METODLARNING ROLI VA SAMARADORLIGI. *Ensuring the integration of science and education on the basis of innovative technologies.*, 1(3), 148-154.
11. Dinara, A. (2024). O'SMIRLARNING RIVOJLANISHIGA SALBIY TA'SIR KO'RSATUVCHI IJTIMOY VA PSIXOLOGIK OMILLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH. *PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(1), 165-170..
12. Rahmiddinovna, A. D. (2024). O'QUVCHILARNI PSIXOLOGIK QO'LLAB-QUVVATLASHNING AHAMIYATI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 208-214.

13. Rahmiddinovna, A. D. (2024). TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING PSIXOLOGIK ASOSLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 202-207.
14. Rahmiddinovna, A. D. (2024). IQTIDORLI BOLALAR BILAN ISHLASH PSIXOLOGIYASI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 248-254.
15. Rahmiddinovna, A. D. (2024). O'QITUVCHI VA O'QUVCHI O'RTASIDAGI MUNOSABATNI BOSHQARISH USULLARI. *The latest pedagogical and psychological innovations in education*, 1(2), 222-228.